ئەگەر چنار وهێمن زیندووبونایە.. کاوان قادر

فەیسبووکی تەلەفیزیۆنی خاک بۆ یادی چنارو هێمن ئەو دوو مناڵە بێ نازەی کەلەبەرواری ٧/١/١٩٩٢دا لە ناوچەی سەیدسادق لە ڕێگەی چونە قوتابخانە لەسەرما ڕەق بوونەوە . بەم بۆنەوە تەلەفیزیۆنی خاک بە دوو دێڕ و در□□ک لە ٧/١/٢٠٢٤ لە پۆستێکی فەیسبوکیدا ئەو کارەساتەی کە ٣٢ ساڵ بەرلە ئێستا ڕویدا یاد کردەوە . هەرچەندە شاردنەوەی ڕاستی یەکانی مێژوو بۆ کاسبکارێکی قەڵەم وه□ونەر وەزیفەیەکی سەخت نی یە ، بەڵام ئەگەر خاک مەبەستی بوایە یادی چنار وهێمن بکاتەوە پێویست بوو سەرەتا هۆکاری ئەو کارەساتەی بخستایەتە ڕوو کە لەژێر دەسەڵاتی ئەواندا ڕویدا . بەپێوانەی خزمەتگوزاری ژیانی ئەوسای ئاوارەکانی ئەو دەڤەرە بوایە کە پاشماوەی ئەنفال بوون ، دەبوو ڕووی ئەوەتان نەبوایە ئەو یادە بکەنەوە ، بەڵام ئێوە چاو قایمن عەیبەشتان پێ عەیب نی یە . بەڵام من ناچارم ئەو مێژووەتان بۆ ڕاست بکەمەوە چونکە ئێمە لەو مێژووەدا هێشتا زیندووین .

ئەو پەیکەرە ناوی هەیە کاتێ دروستکرا ناومان لێنا (مناڵانی بێ ناونیشان) ، ناتانەوێت ناوی بێنن ؟ چونکە ئەوە ناونیشانێکە مێژووی دەسەڵاتدارێتی حزبەکەتان شەرمەزار ئەکات ، کە لەسەردەمەدا لە ژێر دەسەڵاتی کوردایەتییەکەتاندا کە هێشتا هەڵمی لێ هەڵئەستا مناڵانی بێ ناونیشان هەبێت . مناڵانی بێ ناونیشان ، مناڵانی هەژاری ئەم کۆمەڵگەیەن و هەر لەسکی دایکیانەوە چارەنوسی چینایەتیان دیاری کراوە ولەو ڕۆژەوەی پێ دەگرن قوربانی بازاڕن . ناونیشانی ئەو مناڵانەیە لەسەرجادەکان لەژێر دەسەڵات وقانونی ئێوەدا تەمەنی مناڵییان بە کو□□و□ری بەسەر دەبەن . ئایا ئێوە یادی ٣٢ ساڵەی دەسەڵاتی خۆتان دەکەنەوە ؟ ئاخر چنارو هێمن ٣٢ ساڵ بەر لە ئێستە لە باوەشی دەسەڵاتی ئێوە دا ڕەق بوونەوە ، ئەگەر چنارو هێمن زیندوو بوونایە کێ دەڵێ ئەوانیش وەک هەرێم عەلی وئاکار جەبار لەڕیزەکانی خۆپیشاندانی خەڵکی سەیدسادق بە تەقەکانی ئێوە نەدەکوژران !؟ وە بکوژانیشیان تا ئێستا دەسوڕێنەوە ، کە دژی بێ گوزەرانی وبێکاری و نەبوونی خزمەتگوزارییەکان هاتنە سەرشەقام ونەیانویست لەعصری جۆگەلەدا بژین . ئەگەر چنار وهێمن بمانایە کێ دەڵێ لەگەڵ سەرکار بارام وهاوڕێکانی ئامادن□بوون خۆیان بکەن بە خۆراکی ماسییەکانی ئاوی دیجە ، تا ئەوانیش لەژێر سێبەری ئێوەدا

نەژین ، مناڵانی بێ ناونیشان ناونیشانی چەندین نەوەی ژێر حوکمڕانی ئەوەیە ژیان ودونیای مناڵییان بە سوکایەتی بازار بەسەردەبەن و بە برسێتی و جەستەی ماندوو شەکەتەوە دەچنە ژێر جەنگەوە ، ناونیشانی ئەو مناڵانەیە کە پاشماوەی ئەنفال و کیمیابارانن کە تا ئێستەش بەدوای دۆزینەوەی ئێسک وپروسکی باوک ودایکیانەوەن کە بوونەتە قوربانی بە بەدەسەڵات گەیشتی ئەوەی خاڵی لە هەموو پڕانسیب و ئینسانییەتێک . یادی چنارو هێمن دەکەنەوە لەم لاشەوە لەشکرێک لەهاوپەلەکانیان لەسەرجادەکانی ژێر دەسەڵاتی ئەمارەتی کوردایەتی ئەوەدا بازاڕ بۆتە قوتابخانە بەیان و ودەرسی میحنەت و ڕەنجەڕۆیی تیا دەخوێنن . پەیکەری مناڵانی بێ ناونیشان لە ڕۆژگارێکدا لەدایک بوو، کە بەرەی کوردایەتی سەرگەرمی تاڵانی وخۆ قەڵەو کردن وچەتەی سەرسنورەکان بوون ، بێ خەبەر لە ژیان وگوزەرانی خەڵکی . قوربانیانی وەکو چنار و هێمن یادگاری ژێر دەسەڵاتی ئەوەیە بە ئەمە ماوەتەوە ، ئەوە ئێمەین لە یادی ناکەین . لەم وڵاتەدا دوو جۆر مێژوو دەنوسرێتەوە ، برسی کردن و نابەرپرسیارەتی لە ژیانی خەڵکی ئیشی ئەوەیە ، سەرکوتی ناڕەزایەتییەکان وفراندن ئیشی ئەوەیە ، بە سەندنەوەی مافەکان زەحمەتکێشێکی وەک ئیدریس مەسعودی نانەوا لە هەولێر کە چەند مناڵی وەک چنار وهێمنی هەیە بە سەروشوێن دەکرێت لەلایەن هاوخەباتەکەتانەوە ئیشی ئەوەیە ، تەقە لە خۆپیشاندەران ئیشی ئەوەیە ومێژوی ئەوەیە ، هەر لە پاڵ دەستی ئەوەدا هەزاران خوێن گەرم ودەسەڕزی ئەم وڵاتە جگە لەوانەش کە بوون بە قوربانی وەک باوکی ئەنفالکراوی چنارو هێمن مێژوویەکی تر دەنوسنەوە فکرەی پەیکەری (مناڵانی بێ ناونیشان) ئەو کارەساتەی سەید سادقی لە مێژودا تۆمار کرد ، چیرۆکی هەزاران چنارو هێمنی ژێر دەسەڵاتی کوردایەتی ئەوە دەنوسن ودەگێڕێتەوە ، هەربۆیە چەندین جار دەسەڵات وشارەوانی هەوڵیان داوە ئەم پەیکەرە بڕوخێنن یان لەبەرچاوی خەڵکی ئەو شارەی دوور بخەنەوە و ئەو مێژووە بسڕنەوە ، چونکە پەڕەیەکی شەرمەزاری یە بەتەوەوەی بزوتنەوەی کوردایەتی ودەسەڵاتەکەتانەوە . خۆشبەختانە ناڕەزایەتی هاوڕێیان وهاوچین و هاوپەلەکانی چنارو هێمن سەلماندیان با ئەو پەیکەرە بمێنێت وەکو ڕەمز و یادگاری دەسەڵاتەکەتان .

پێویستە ئەم هەڵەیەشتان بۆ ڕاست بکەمەوە ، پەیکەری مناڵانی بێ ناونیشان بەرهەمی کۆمەڵێک هونەرمەند بوو، ڕێکخراوێکی سەربەخۆیان بەناوی (پڕۆژەی بوژاندنەوەی هونەری پەیکەرسازی) یەوە پێک هێنابوو ، بەرنامە وئامانجێکی بۆ خۆی دیاریکردبوو بەبێ پاداشت کۆمەڵێک پڕۆژەی هونەری ئەنجام بدات وهەوڵی پێشخستنی کلتورێکی

مەدەنیانەی کردبووە ئامانجی خۆی ، کە ئەم پەیکەرە یەکێک لە کارە هاوبەشەکانی ئەم گروپە بوو هەریەک لە هونەرمەندان ((ئاکام عومەر ، زاهیر سدیق ، کاوان قادر، ڕێبوار قادرشاسوار ، مەهدی حەمە غەریب ، تاڤان کەمال ،) ئەندامی ئەم پڕۆژەیە بوون و ئەم بەرهەمەیان خۆبەخشانە دروستکرد ئەم ٦ هونەرمەندە ئەم پەیکەرەیان دروستکرد نەک بەتەنها کاک زاهیر .
لە کۆتاییدا پێویستە ئەوە بڵێم ئیعلامی پڕۆفیوشینانە ئەرکەتی بەر لە بڵاوکردنەوەی هەر بابەتێک بەدواچوون بکات و بە دەستپاکی وڕاستگۆیانە بابەتەکان بڵاوبکاتەوە ، ئەوە مەسئولیەتێکی ئەخلاقی یە . خاک تیقی ئەوە باش دەزانێت کە ئەوە کاری گروپە ، چونکە کاک زاهیر چەند ساڵێک بەرپرسی ئەو کەناڵە بووە دەنیام لەو ڕاستی یە ئاگاداری کردونەتەوە . بەڵام سەرم سوڕماوەو نیگەرانم کە کاک زاهیر کە هاوڕێ ی هونەری چەند ساڵەی منە ، لە کۆمەنتدا ئەو هەڵەیە ڕاست ناکاتەوە ، تەنها دەستخۆشی دەکات ، هەروەک چۆن لە پەیکەرەکەی عومەری خاوەری بەردەم لاهای ئەو غەدرەیان لەخۆی کرد ڕەنج وماندوو بوونیان فەرهود کرد ، ئەمڕۆ هونەرمەندانی پەیکەری مناڵانی بە ناونیشانی بەهەمان شێوەی خۆی ، ماف خوراو بوون و غەدریان لێ کراوە ، بەداخەوە بەڕێزیان بە دەنگیان هەڵبژارد ، ئەو لەسەرەنگەری تەلەفیزیۆنەوە ئەو شەڕەی کرد وە پێویستە لەو تەلەفیزیۆنەشەوە ئەو پەزشە بەنەتەوە بە هەمان هەکار . پێویستە تەلەفیزیۆنی خاکیش داوای لێبووردن بکات لە هەموو ئەو پەیکەرسازانەی ناوەکانیان خرانە ژێر بەڕێوە ، بەڵام پێویست ناکات داوای لێبووردن لە مێژوو بکات چونکە ژیانیان بەشی داوای لێبووردن ناکات ، مێژوو خۆی لەوە تێ دەگات .
یەکێک لە بەشداربوانی دروستکردنی پەیکەری (چنار وهەمن بە ناوی مناڵانی بە ناونیشان لە سەید سادق) (پەیکەری یەکگرن لە فولکەی دکتۆر دارا لە سلێمانی)(پەیکەری پێشمەرگە لە ڕەواندوز)

٨/١/٢٠٢٤
کاوان قادر